

Μελίτι
Μελίδα

Κασίλ Σαντ
Αρχαγγέλου

Πόρτο δε
Μαρτζα
Σιρόακκο

λικῶ, Μοισούρ δε Βαλλίνα καλουμένη, ἀρὺ καὶ αἰτομάθῃ· εἰς αὐτῶ τῶ Πόλιε δια-
ξίβουσι εἰ Καβαλίροι, καὶ ὁ Μάγιστρος
αὐτῶ. Μελίτι, κοινῶς Μελίδα, ἐν τῇ μι-
σογείῳ κειμένη, μὲ Θρόνον Ἐπισκόπου ὑπὸ
πρὸ Παύρου Ἀρχιεπί· Πόλις ἀρχαία· καὶ
ἄλλα εἶναι Φρούρια οἷον Βούργε, καὶ ἡ Πό-
λις τῆ Ἀγίου Ἀρχαγγέλου, κοινῶς Κασίλ-
λο τοῦ Μιχαὴλ Ἀρχαγγέλου, περιζωμι-
νη μὲ χαρδάκιον μέγα· ὁμοίως ἐσθιαμα-
μίτος μὲ Φρούρια, ἥτοι μὲ Κασίλλια εἶναι καὶ
ὁ Λιμὴν αὐτῆς, ὁ κοινῶς καλούμενος Πόρτο
δε Μαρτζα Σιρόακκο.

4. Ἀπ' αὐτῆς τῆς Μάλτας ἀφίσταται ἄρως

Δυσμῆς Μίλια 5., ἡ Γαῦλος Νῆσος, κοινῶς
λεγομένη Γότζα, καὶ ὑπὸ τῶ ἐπιπέων Γαυ-
δισκ', ἔχουσα Κάστρον πῦ αὐτῶ ὀνόματος,
ὑπὸ τῶ ἱερατείας τῶ ἱππέων τῆς Μάλτας,
συν' ἀπ' αὐτῆ τῆ Νήσου, ἐν ὅρει ἐξέχοντι δει-
σκόμενοι, εἰς τὸ ῥόποιον παράκειται φρούριον
χαλῆον· οἱ ἐγκάτοικοι τῆς Νήσου,
ὡσαὺ καὶ τῆς Μελίτις λαλοῦσι τῶ τῶ Σα-
ρακηνῶν Διάλεκτον, γυρίζει αὐτῆ Νῆσος
Μίλια 20., μετὰ τὸ πύργον, καὶ τῆς Με-
λίτις εἶναι σμικρὸν Νησίον Κέμιτο κοινῶς
λεγομένον· περὶ τῶν λοιπῶν Νήσων τῆ Ἀ-
φεικοῦ Πελάγους, ἐν τῇ περὶ Ἀφεικῆς ῥη-
θῆσεται,

Γαῦλος Νῆ-
σοις
Γότζα
Βασιλεῖς

Κέμιτο

Τ Μ Η Μ Α Ι Η

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Ρ Ω Τ Ο Ν.

Περὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἑλλάς.

Γραικία.

Ρομλία.

1. Ἡ Ἑλλάς, τὸ μέγα καὶ πολυθύρητον
ὄνομα εἰς πύς ἀρχαίους καιροῦς, τὸ
σμικρὸν καὶ δυσυχὲς εἰς πύς νῦν, Γραικία
καλεῖται ὑπὸ τῶ Ἑυρωπαϊῶν τῶ μὲ Ἑλλή-
νων, λαβούτα τῶ ὀνομασίῳ ἀπὸ τῶ Βασι-
λεύσαντος ἐν αὐτῇ Γραικοῦ, ὡς περὶ καὶ Ἑλλάς
ἀπὸ Ἑλλης τῶ Ἰεῦ τῶ Δέκαλιωτος καὶ τῆς
Πύργας, κοινῶς δὲ τανῶ λέγεται ὑπὸ τῶ
Τούρκων καὶ ἄλλων, Ρομλία, ἀπὸ τῶ Ρω-
μαίων τῆς γῆς Ρώμας, ἥτοι ἀπὸ τῶ Μεγάλου
Κωνσταντίνου τῶ μεταγαγόντος τῶ Ἀυτοκρα-
τορίας ἐκ τῆς Παλαιᾶς Ρώμας, εἰς τῶ Νέαν
Ρώμην, ἥτοι τῶ Κωνσταντινῶπολιν, ἐν ἔτει
ἀπὸ Χριστοῦ 335. ἄρως Ἑλλάς ἐκαλεῖτο ἡ
ἰδίως Ἑλλάς, καὶ ἡ Θιασαλία, μὲ κοινὸν
ὄνομα, ὡς περὶ μία Ἐπαρχία, αἱ ὁπεῖται
ὑστερον ἀπ' ἀλλήλων ἐχωρίθισαν. ὅθεν καὶ ὁ
Ὀμηρος Ἑλλήνας καλεῖ μόνον τοὺς Φθιώτας.
ὁ δὲ Ἡρόδοτος πύτους, καὶ τῆς Πηλασγούς, ὁ
δὲ Ἀθηναῖος βιβλ. ιδ': ἦ ἰα γένε τῶ Ἑλλή-
νων ἀειθμῆ, τῆς Δωριῆς, τῆς Αἰολείας, ἐ-
πὺς Ἰωρας. ὑστερον δὲ Ἑλλῆς ἐκλήθη καὶ ἡ
Πελοπόννησος, ὁμοίως καὶ ἡ Ἡπειρος, καὶ
ἅπαντα ἡ Μακεδονία, πλάτταϊον Ἑλλάς ἐκ-

λήθη καὶ ἡ Κρήτη, καὶ αἱ λοιπαὶ τῆ Ἀιγαίου
Πελάγους Νῆσοι. διέβη τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλά-
δος μετὰ τῶν Ἰταλίων, αἰς π τῶ Ἰταλίας, καὶ Σι-
κελίας, καὶ μέγα μέρος τῆς Ἰππλίας αἰτομά-
θῃ μεγάλη Ἑλλάς. ὁμοίως ἐφθασε καὶ εἰς
τῶ Ἀσίας, ἡ ὁποία αἰτομάζετο Ἀσιατικὴ
Ἑλλάς, ἄρως διαφωρατῶ ἄλλων, αἰς ἐν τῇ
περὶ Ἀσίας λέξομεν.

2. Ὀλίκως λοιπὸν λαμβανομένη ἡ Ἑλ-
λάς, περαπύται ἀπ' Ἀνατολῶν ὑπὸ τῶ Ἀι-
γαίου Πελάγους, ἀπὸ Μισσημβρίας ὑπὸ τῶ
Κρητικοῦ, ἀπὸ Δυσμῶν ὑπὸ τῶ Ἰονίου Πελά-
γους, καὶ ἀπὸ Βορείως ὑπὸ τῶ Σαρδικῶν Ὀ-
ρῶν. δι' ὧν χωρίζεται τῶ Ἰλλυρίου, καὶ τῆς
Μυσίας, καὶ τῶ Νέσου Ποτ', δι' οὗ διαιρεῖται
τῆς Θράκης.

3. Πρόπρον τῶ ἄλλων μερῶν τῆς Ευρώπης,
ἐκατοικίθη ἡ Ἑλλάς ὑπ' ἀνθρώπων, ὡσαὺ
ὅπῃ αὐτῆ εἶναι πλησιέστερα εἰς τῶ Ἀσίας, καὶ
εἶχε τὸ πάλαι μεγάλην καὶ ἀτύχρητον δόξαν,
καὶ λαμφορότητα, εἰς ὅλας τῆς ἀράξεις καὶ τῆς
ἔργατης. διότι ἐσάθη αὐτῆ τὸ κατοικητήριον
τῆς Σοφίας, καὶ ἀπ' αὐτῆς διιδόθησαν αἱ ἐπι-
σημαί, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ευρώπης,

Ε.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

καὶ ἄλλων πόων· ἀπ' αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπέμφθησαν Ἀποικίαι Ἑλλήνων εἰς διαφόρους τόπους· ἐκολίθισαν πρὸς τὴν ἑσπέρην, διὰ τῆς Νόμων τῆς Νομοθετῆς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐνὶ λόγῳ εἰπεῖν, ἔλαμψεν ἡ Ἑλλάς εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, καὶ διὰ τῆς λόγων, καὶ διὰ τῆς ἔργων, καὶ διὰ τῆς Ἐκστρατειῶν· αἰσῶν ὅπῃ ἐφάρτη Ἐκστρατεία ἐστάθη ἡ Κολχικὴ, διὰ τῆς ὁποίας ἐπῆγαν οἱ ἑσπερῆες τῆς Ἑλλάδος, γὰρ λάβωσι παρὰ τῆς Βαρβάρων τὸ χρυσοῦν δίδρακ· διοπτρα πειρήθημος Ἐκστρατεία ἐστάθη ἐκείνου τοῦ πολυθρυλλήτου Πολέμου, δηλαδὴ τῆς Τρωϊκοῦ τῆς ἀριλιώπου, τῆς ὁποίας αἰτία ἔγενετο ἡ τῆς Ἑλένης ἀρπαγὴ ὑπὸ τοῦ Πάριδος Ἀλεξάνδρου· μετὰ τοῦτον τὸν Πόλεμον τῆς Ἑλλήνων, ἐδοκίμασεν ὁ Βασιλεὺς τῆς Περσῶν Κύρος γὰρ κάμῃ ὑποπλῆ τῆς Ἑλλάδα, καὶ μετὰ τῆς ὀλίγου χρόνου παρλιθόντος, ἐκστράτευε κατ' αὐτῆς μὲν ἐστράτευμα ἀπειρον Ζέρξης ὁ Υἱὸς τοῦ Δαρείου, καὶ μετ' αὐτὸν καὶ ἄλλοι πόλεμοι γέγοναν μετὰ τῆς Βασιλείου τῆς Περσίας, καὶ τῆς Ἑλλήνων· ὕστερον ἔγενετο ὁ ἐσπερῆς καὶ ἑμρῶντος πόλεμος τῆς Ἑλλήνων, ὁ Πιλοπονησιακὸς, τοῦ ὁποίου αἰτία ἐφάρτη ἡ φιλονικία τῆς Ἀθηναίων καὶ Ἀκκεδαιμονίων, περὶ τῆς φρυγείων τῆς δύο πόλεων αὐτῆς, ὁ ὁποῖος Πόλεμος ἐστάθη αἰτία εἰς αὐτὴν, τῆς μεγάλης καταστροφῆς· ἀφίω ὅμως γὰρ λέγω τῆς ἐκστρατείας τῆς Μακεδόνων καὶ Ἑλλήνων διὰ τοῦ Μακεδόνοιο Ἀλεξάνδρου κατὰ τῆς Ἀσίας, διὰ τῆς ὁποίας ἐκυρίωσεν οὐ μόνον αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὅλην σχεδὸν τῆν Οἰκουμένην.

4. Καὶ ἐφάρτη τῆς πόλεως τῆς Ἑλλάδος ἄρχοντες Βασιλεῖς αὐτῆς μερικαὶ καὶ ἐσπερῆες, ἡγεμονίαι, καὶ Ἀυθένται κατὰ τῶν τάξιν, ὅπῃ εἶχασιν τὸ πάλαι, ἢ ἰδιοικουῦντο διὰ Δημοκρατιῶν, καὶ Ἀριστοκρατιῶν, τὰς ὁποίας ὕστερον ἄρῶν ἀδυνατίους ὁ τοῦ Ἀμύντου Φίλιππος, ὁ Βασιλεὺς τῆς Μακεδόνων, ὡσαύτῃ οἱ Ἕλληνας ἄκρως ἠδύνεσαν ἐκ τοῦ ἑμρῶντος πολέμου, ὑποπλῆς τὰς ἐπίλυσεν εἰς τὸ Βασιλείου τῆς Μακεδόνων· πλυταῖον εἰς τὸν καιρὸν Περσῶν τῆς τελευταίου Βασιλείου τῆς Μακεδόνων ὑπέπαξαν οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τῆν Ἀυτοκρατερίαν αὐτῆς, οὐ μόνον τῆν Μακεδονίαν, ἀλλὰ καὶ ὅλην τῆν Ἑλλάδα, οὐ τῆν τυχοῦσαν φθορὰν εἰς αὐτῶν ἐμποίησαντες· μετὰ τοὺς Ῥωμαῖους, ἦλθον κατὰ τῆς Ἑλλάδος οἱ Γότθοι, καὶ οἱ Οὐνοὶ, ἐτῶν ἄριστων,

τοὺς ὁποίους ἐδίωξαν ἐκείθεν πάλιν οἱ Ῥωμαῖοι, ἢτοι οἱ Βασιλεῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως· πλυταῖον δὲ ἦλθον οἱ Τούρκοι, καὶ κυριώσατο αὐτῆς, τῶν ὀρίζουσιν, ἐκ τοσούτων, καὶ ποιούτων πολέμων, φεβὴ τῆς ἐλευθερίας καταστάσεως, ἢ πρὶν ὑπερλαμφοῦ, ὀλοπλῆς σχεδὸν ἀπρημαυρώθη, καὶ βιβαρβάρωται, φουγούσης ἐκείθεν τῆς Σοφίας, οἰοεῖται ὄρνις τῆς καλιῆς αὐτῆς· καὶ τοῦτο δὲ εἶναι θαυμαστὸν, ὡσαύτῃ ὅπου αὐτὴ ἡ Σοφία πολλαῖς ταῖς ἀποικίαις ἐχρήσατο, ἤγουν ἐν τοῖς Αἰγυπτίοις, τοῖς Πέρσαις, τοῖς Χαλδαίοις, τοῖς Ἀθηναίοις, τοῖς Ἕλλησι, καὶ ἄλλοις· μάλιστα ἐστήσατο ταυτῶν τῶν καθέδρων ἐν τῇ Ἑυρώπῃ· ἀλλὰ μὲν ὅλον ὅπου ἡ Ἑλλάς κατῴκησεν εἰς τοιαύτην ἀπεικταίαν κατάστασιν, ὅμως κατὰ τῶν κοινῶν παροιμίαν, Κάμυλος φωριῶσα πολλῶν ὄνων ἀπατίθησι φερτία.

5. Οὕτω πῶντι θεωρουμένη ἡ Ἑλλάς, περιέχει Ἐπαρχίας, ἅπασαν τῆν Μακεδονίαν, τῶν Ἡπειρον, τῶν Ἀιτωλίας, τῶν Βιωτίας, τῶν Πελοπόννησον, τὰς Νήσους τῆς Ἰονίου πελάγους, καὶ τῆς Αἰγαῖς, τῶν Θιαγαλίας, καὶ εἰς τῆς ἄλλῃ εἶναι παρὰ ταύτας, περὶ τῆς ὁποίων ἰδίως ἐριζῆς λέγομεν, ἀρχόμενοι ἐκ τῆς λοιποῦ μέρους τῆς Ἰλλυριδος, ὅπου ἀρότερον περὶ αὐτῆς διαλαβόντες ἐστάθημεν· ἀρὸς τοῦτοις ἴσθον ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἀρ' οὐδέξουσίασαν τῶν τῶν Ἑλλάδα, τῶν ἰδιαίρισαν εἰς δύο Ἐπαρχίας, εἰς τῶν Μακεδονίαν δηλαδὴ, εἰς τῶν ὁποίας περιλαμβάνεται τῶν τῆς Ἡπειρον, καὶ Θιασαλίας, καὶ εἰς τῶν Ἀχαΐαν, μὲν τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα περιέχει τῶν ἰδίως Ἑλλάδα, τῶν Πελοπόννησον, τῶν Βιωτίας, τὰς περὶ αὐτῆς Νήσους, καὶ τὰ ἔξῃς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς Ἀλβανίας, ἢτοι τῆς Ἀρβανιτίας.

1. Ἡ Ἀλβανία, ἢτοι ἡ Ἀρβανιτία κοινὸν ἄλβανία. ἄλβανία. ἢτοι ἡ Ἀρβανιτία. Μῆρος τῆς Μακεδονίας, τῶν ὀνομασίαν λαβούσα ἀπὸ τῆς Ἀλβανῶν, οἱ ὁποῖοι δὲ εἶναι ἐκ γένους τῆς Ἰλλυριῶν, ὡς νινεὶ οἶονται, ἄλβανία. ἄλβανία. οὐτ' ἐκ τῆς Ἀλβανῶν τῆς ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἀλλὰ κατὰ γόνται ἐκ γένους Κελτικοῦ, οἱ ὁποῖοι ἦλθον

Ε.Γ.Δ.Τ.Π. ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

θον εἰς τὴν Ἰαπυγίαν τῆς Ἰταλίας, ἣς ἐξ αὐτῆς διέβησαν εἰς τὸ Δυρράχιον, κακεῖθεν διαπαρήσαν. Πόλεις λοιπὸν ἀπαριθμοῦνται κατὰ μὲν τὸ σύνορον τῆς αὐτῆς ῥηθείσης Δαλματίας, κληθείτης ἀπὸ τοῦ Δαλιμνίου, τὸ ὅποιον ἦν ποτὲ Πόλις μεγάλη, αὐταί. μετὰ τὸν Κόλπον τοῦ Κάταρο, κατὰ τὴν Ἀκροθαλασσίαν εἶναι Ἀντίβαρον, κοινῶς Ἀντίβαρ, Πόλις ποτὲ μετ' ὄρον Ἀρχιεπισκόπου, εἰς τὸ ὅποιον ὑπέπεσαν ἐγγὺς Ἐπίσκοποι. Ὀλχίτιον, τὸ ὅποιον ἀρόπερον ἐκαλεῖτο Κολχίτιον, καὶ τὸρξ Δολτζίσι, Κάστρον ὄχυρον, μετ' Ἀμίον χωρτικόν.

2. Μισόγειοι δὲ Πόλεις ταύτης εἶναι Σκόδρα, κοινῶς Σκυτάρι. παράκειται ταύτῃ τῇ Πόλει καὶ Λίμνη, τῆς ὁποίας ἐν σμακρῶν κείται Δερίβασον. πλησίον τοῦ Δρεῖνου Ποταμοῦ, ὁ ὅποιος χυῖται εἰς τὸν Σάον Ποτ., εἶναι ἡ Δρεῖόπολις μετ' ὄρον Ἐπισκόπου, κοινῶς λεγομένη Δρεῖναβάρ. ὄρον Ἐπισκόπου ἔχει καὶ τὸ Δερίβασον. αὐταί αἱ Πόλεις φεῖσκονται ὑπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς Τούρκων, τῷ δὲ Ἡγεμόνος, ἔτι τοῦ Πασαῖο ὁ ὄρον εἶναι εἰς τὸ Σκυτάρι, καὶ αὐταί αἱ Πέλειαι εἶναι τῆς παλαιᾶς Ἰλλυρίδος, τῶν ὁποίων χωρίζεται ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ Δρεῖλων Ποταμὸς, λεγόμενος κοινῶς Δρεῖνος, εἰς τὸ ὅποιον τὸ σῶμα παράκειται ἡ Δισαὸς Πόλις, ἡ καὶ Ἐλισσός, κοινῶς λεγομένη Ἀλέσσιο, ὑπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς Τούρκων, καὶ αὐτὸ οὖσα εἰς τὴν ἐχάτην ἀποχωρήσιν τοῦ Ἰλλυρικῆς Κόλπου, ὅς τις κοινῶς λέγεται Κόλφος δὲ Δρεῖνο. ἐνδότεραι δὲ κατὰ τὸ μισόγειον, εἶναι Σιπάρουσιον, κοινῶς Σιλατίνα, Θερμίδαυα, κοινῶς Δάγρο, μετὰ τὸ τῆς Σκόδρας καὶ τῆς Σιπαρῶντου φεῖσκόμενον. πλησίον τῆς Ὀμφαλῆς ὄρος, τὸ ὅποιον κοινῶς λέγεται Παπαδάρος, ζεῖνται Πόλεις ποτὲ, ἡ Ἐπικαρία καὶ τὸ Ἐμινακίον. ἀναμετὰ τὸν Δρεῖλωνος καὶ τῆς Πανυάσου τῆς Ποταμῶν, τρέχει ὁ Ἰκανὸς Ποταμὸς.

3. Τὸ Δυτικὸν Παραθαλασσίον Μέρος τῆς Μακεδονίας, τὸ ὅποιον ἀρχεται ἀπὸ τοῦ Δυρράχιου, καὶ λήγει εἰς τὸν Κέλυδρον Ποτ., τὸν χωρίζοντα τῆς Μακεδονίας τῆς παλαιᾶς Ἠπείρου, Ταυλαυτία λέγεται, περιέχουσα πύς Ἐλυμιώτας καὶ τὴν Ὀρεσίδα. ἐκλήθη αὐτὴ καὶ Νέα Ἠπείρος, ἀπὸς διαφορὰ τῆς παλαιᾶς Ἠπείρου, καὶ Πόλεις ἔχει ταύτης, Δυρράχιον, κοινῶς Δουρράτζο, Πέλις τὸ πᾶ-

λαι περιήνημος, μετ' ὄρον Ἀρχιεπισκόπου καὶ μετ' Ἀμίον. ἐκτίθη αὐτὴ, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τρωάδος, ἐπὶ 120., εἰς Χερσονήσον, τῆς ὁποίας ῥαδίως δύνεται ὁ ἴδιος ἐκκοπή, καὶ ἀρόπερον ἐκαλεῖτο Ἐπίδαμος, καὶ Ἐπίδαμον, ἀλλὰ μετὰ τὸ τὰ ἔρασι Ὀϊωνὸς ἦν ἀγαθὸς αὐτὸ τὸ ὄνομα εἰς τὴν Ρωμαίικη, ὡσαύτο ὑπέστη μείωσιν ἐπὶ δάμον, ἦτοι ἐπὶ ζυμίας ἔχουσι τὰ πηγίνου, τὴν ἀνόμωσαν Δυρράχιον. ἐν σμακρῶν ταύτης εἰσέρχεται εἰς τὴν Θάλασσαν ὁ Πανυάσος Ποτ., κοινῶς λεγόμενος Σπιρνάτζα. Ἐρίβοια, ἡ ὁποία τῆς Παρφυαίων ἦν, ἔχουσα ὄρον τῶ αὐτῆ ὄνοματος, κοινῶς λέγεται Κρόια, Πόλις ταυτῶ φρωτάουσα, καὶ ὄχυρᾶ, φεῖσκόμενη κατὰ τὸ μισόγειον, πλησίον τῆς Δισαῖα Ποτ., μετὰ τὸν Δυρράχιον, καὶ τοῦ Δεβάρου, τῶν ταυτῶ Δερίβιμ λεγομένου, ὁ δὲ Χαλκοκορδύλης Κρούα ταύτη καλεῖται Πατεῖς τοῦ περιήνημου Γεωργίου Κασεῖωτου τῆς Σκινδέρμπει, καὶ τὰ ἐξῆς. Πόλις μισόγειος τῆς Ταυλαυτίας ἦν ποτὲ ἡ Ἀρριστα, ταυτῶ κρημισμένη, ἔ κοινῶς λεγομένη Ἀλάδα. μετὰ τὸν Πανυάσον Ποτ. εἰσέρχεται εἰς τὸ Ἰόνιον Πέλαγος ὁ Ἀψος Ποτ., κοινῶς Καυεῖον λεγόμενος. μετὰ τὸν εἶναι Πύργος, Πόλις ποτὲ Παραθαλασσία, καὶ κατὰ τὸ μισόγειον ἦν Ταυλαυτίον, κοινῶς ταυτῶ Ταμωεῖτζα, ἡ κατ' ἄλλους, Μουσαιχία. ἐν πολὺ σμακρῶν τοῦ Πύργου εἰσέρχεται ὁ Κεουσὸς Ποτ. καὶ μετὰ τὸν ὁ Ἀψος Ποτ., κοινῶς λεγόμενος Βουῦσα, ἐγγὺς τοῦ ὁποίου ἦν ἡ Ἀπολλωνία, κοινῶς ταυτῶ Πόλλια, κρημισμένη, Πόλις ποτὲ ἀνομωτάτη, κτίσμα Κορινθίων καὶ Κερκυραίων, αὐτοῦ Ποταμοῦ μετὰ ἀπέχουσα Σταδίου δέκα, τῆς δὲ Θαλάσσης 60., ἠνθισεν αὐτὴ εἰς τὰς σκεδάς τῆς γραμματόν, εἰς τὸν καιρὸν τῆς Καίσαρος: ὅθεν εἰς αὐτὴν ἐτάλθη αὐτὸς ὁ Καίσαρ Ὀκταύτος, νῆος ὦν, χάριν μαθήσεως. εἰς αὐτὴν ἐχάρατον καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα. ἀπ' αὐτῆς ἀρχεται ἡ Ἐγνατία ὁδὸς, καὶ πλεονεχία μετὰ τὸν Ἐβρου Ποτ., καὶ τῆς Κυφέλων, εἰς κάθε Μίλιον ἔχουσα σήλην. εἰς τὴν Χώραν τῆς Ἀπολλωνιατῆς εἶναι πύρατις, πύρανα διδοῦσα, Νυμφαῖον καλυμένη, ὑπ' αὐτῆ δὲ κρηναί ρίπτει χλιαρὴ Ἀσφάλτου, καιομένης αἰς εἰς τῆς Βώλου τῆς Ἀσφάλτιδος. μετὰ τὰς ἐκβολὰς τῆς Λάου Ποτ. εἶναι Ἀυλῶν, Πόλις παραθαλασσία, καὶ Ἐπίνορον ποτὲ, καλεῖται κοινῶς

Δαλμῖαι.
 Λιγίβαρ.
 Ὀλχίτιον.
 Κολχίτιον.
 Δολτζίσι.
 Σκύδρα.
 Σκυτάρι.
 Δερίβασον.
 Δερίβασον.
 Ἀρριστα.
 Δρεῖνα.
 Δρεῖνο.
 Δισαὸς.
 Ἐλισσός.
 Ἀλέσσιο.
 Ἰλλυρικὸς Κόλπος.
 Κόλφος δὲ Δρεῖνο.
 Σιπάρουσιον.
 Σιλατίνα.
 Θερμίδαυα.
 Δάγρο.
 Ὀμφαλῆς ὄρος.
 Παπαδάρος.
 Ἐπικαρία.
 Ἐμινακίον.
 Ἰκανὸς ποτ.

Ἐπίδαμος.
 Πανυάσος.
 Σπιρνάτζα.
 Ἐρίβοια.
 Κρόια.
 Λισαῖα ποτ.
 Δεβάρου.
 Δερίβιμ.
 Κρούα.
 Ἀρριστα.
 Ἀλάδα.
 Ἀψος ποτ.
 Καυεῖον.
 Πύργος.
 Ταυλαυτίον.
 Ταμωεῖτζα.
 Μουσαιχία.
 Κεουσὸς ποτ.
 Ἀψος ποτ.
 Βουῦσα.
 Ἀπολλωνία.
 Πόλλια.
 Νυμφαῖον.
 Ἐγνατία.

Αυλίας. κοινῶς Αὐλίας, καὶ ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν Βαλῶνα, τὴν ἐκτετασάν οἱ Βορίοι ἐν ἔπι 1690. εἴτε μετ' ὀλίγους μῆνας, διαχωρῶντες ὑπὸ τῶν Τούρκων, καὶ κρημνίσαντες αὐτὴν κατέλιπον. μετ' αὐτῶν ἦν Πόλις παραθαλασσία τῆς Ἑλληνικῆς ἢ Βυβλῆς, ὡς περ καὶ μισόγειος τῆς Ἑλλάδος, κληθεῖσα ἀπὸ Ἑλλήμου τῆς ὁδοῦ τῆς Ἀγχιόσου. αὐτὴν τινὲς εἶπον γὰρ εἶναι τὰ Κάνινα, Πόλις πλησίον τῆς Αὐλίας φησὶ κομῆν κατὰ τὸ μισόγειον, καὶ ἄλλοι γὰρ εἶναι ἡ Χειμάρρα, ἀλλ' ἀπαρτῆται, ὅτι ἀπ' αὐτῆς ἡ Χειμάρρα ἀπέχει 25. Μίλια. τῆς δὲ Ὀρεσίδος ἦν ἡ Ἀμαρτία, Πόλις παραθαλασσία, ἣτις ταυτῶν λέγεται Πόρτο Ραζυζίο, μετὰ τὴν Αὐλίας, καὶ τῆς Ὠκεῖου, ἐν σμακραῖ τῆς Ἀκροκραυτίων Ὀρών. ὁμοίως καὶ ἄλλη Ἀμαρτία αὐτῆς ἦν Μισόγειος, λεγομένη κοινῶς Ἀβέσμα. ἐκλήθησαν αὐταὶ αἱ Πόλεις ἀπὸ τῶν Ἀμαρτίων τῶν περὶ τὸν Ἐμαφύρον, οἱ ὅποιοι μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τρωάδος, διέβησαν εἰς τὴν Ἠπειρον, καὶ πλάταιον κατώκησαν πύργους τῶν τόπων, περὶ τὰ Ἀκροκραυτία Ὀρη. αὐτὴ ἡ Χώρα ἐκλήθη Ὀρεσίς ἀπὸ τῆς Ὀρέσου, τῆς καταφυγόντες εἰς ἐτήν τὸν τόπον. πλάταιον εἶναι ὁ Κέλυδρος Ποταμός, ὅστις χωρίζεται τὴν Ὀρεσίδα τῆς Μακεδονίας, ἀπὸ τῆς Παλαιᾶς Ἠπειροῦ. λέγεται κοινῶς ἕως Σαλνίκη.

4. Ταύτης τῆς Ἐπαρχίας μισόγειοι Πόλεις, παρὰ τῆς ῥηθείσας, εἶναι καὶ αὐταί. Ἀλβανόπολις, ἡ Μηξέπολις ποτὲ τῆς Ἀλβανῶν. Ἀλκή Πέξα, ἔρημος. τῶν δὲ Ἐορδίων Πόλεις ἦσαν, οἱ Σκαμπῆς, τὴν ὁποίαν τινὲς λέγουσι γὰρ εἶναι τὰ Βιλάδαγρα, λεγομένη ὑπὸ τῶν Τούρκων Ἀρνακὺτ Μπελιγρὰδ. Πόλις περὶ τὴν ἑπὶ τῆς κορυφῆς τινὸς Βυνοῦ, μετ' Ὀρόντος Ἐπισκόπου. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι αἱ Σκαμπῆς γὰρ εἶναι ἡ Στράγγα, καὶ τὰ Βιλάδαγρα γὰρ εἶναι ἡ Ἀλκή Πέξα.

Στράγγα. Δαυλία, πισθῶνσι πολλοὶ, ὅτι αὐτὴ γὰρ εἶναι τὸ Ἐλιουπασάνι, Πόλις ὄνμας, καὶ Ἐμπέρον διάσημον. Δήβομα, κοινῶς Δαρδάσο κατὰ τὸν Μολέτιον, καὶ ἄλλαι, περὶ τῆς ὁδοῦ ἐν τῇ περὶ Μακεδονίας ἑρῶν.

Δαυλία. Τῶν ὁμοῦ εἰς ἐπύτα τὰ μέρη εἶναι Πολίσματα ἀκυσά, Βοσκόπολις, Γυιόρτζα. καὶ τὰ λοιπά.

Κ Ε Φ Α Λ Λ Ι Ο Ν Γ'

Περὶ τῆς Ἠπειροῦ.

1. **Ε**πιταὶ ἡ Παλαιὰ Ἠπειρος, ἀκουσῆ καὶ πείραμος καὶ τὸ πάλαι τὸ νῦν, Ἐπαρχία τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὅποιον ὄνομα δὲν σημαίνει ἄλλο παρὰ Ἠπειρος, καὶ φησὶ μὲν τῆς αἰῆς ἢ, Ἠπειρος, διὰ τοῦ ὁποίου ὄνοματος ἐσημαίνον οἱ Παλαιοὶ ἕκαστον τῶν τριῶν μερῶν τῆς Γῆς (Διούσ. Περιηγ. μίαν δὲ καὶ περὶ οὐταν, ἀνθρώποι τριῶν τιν ἐπ' ἀπείροσι δάγατο) καθόλου λαμβανόμενον, μικρῶν δὲ ἐνόμαζον, οὐδὲν ἄλλο μέρος σημαίνει, εἰ μὴ τὸ περιχόμενον μετὰ τὴν Κελύδρου Ποταμῶν: δι' οὗ χωρίζεται τῆς Ταυλατίας, καὶ τῆς Μακεδονίας, κατὰ τὸν Βορῆον. τὴν Πίνδου Ὀρους, δι' οὗ χωρίζεται τῆς Θετταλίας ἀπ' Ἀνατολῶν τῆς Ἀχελώου Ποταμῶν, διὰ τῆς ὁποίου διαιρεῖται ἀπὸ Μισσηβελίαν εἰς τῆς Λιτωλίας, καὶ τῆς Ἰονίου Πελάγους ἀπὸ Δουμῶν, καὶ ἀπὸ καλεῖται Παλαιὰ Ἠπειρος.

2. Χῶραι αὐτῆς, ἢ μικρότεραι Ἐπαρχίαι εἶναι Χαννία, Μολοσσία, Δρυοπία, Θεσπρωτία, Ἀλμῖνη, Κασσιοπαία Μισόγειος, Ἀμφιλοχία, Ἀγραίς, Ἀκαρνανία, καὶ εἰς ἄλλη παρὰ ταύτας, περὶ τῶν ὁποίων ἐρεξῆς ἑρῶν. ὁμοίως καὶ περὶ τῶν Ἐθνῶν, ὅπου ἐκατοίκουν εἰς αὐτὰς. παράκεινται δὲ καὶ Νῆσοι εἰς αὐτὴν κατὰ τὸν Πτολεμῆ: καὶ ἄλλους, αἱ ἐν τῷ τέλει τῆς Κεφ. ρηθῆσθαι.

3. Ποταμοὶ ὀνομαστοὶ καὶ διάσημοι τῆς Ἠπειροῦ εἶναι, ὁ Ἀχελῶος, κοινῶς καλούμενος ταυτῶν Ἀσπρος, τὴν ἀρχὴν τῆς πηγῶν ἔχων ἀπὸ τῆς Πίνδου Ὀρους. πλησίον τῆς πηγῶν αὐτῆς ἦν Πόλις ποτὲ, Χαλκίς λεγομένη, διαβαίνει διὰ μέσου τῆς Δωλοπίας, κοινῶς ὀνομαζομένη κατὰ τὸν Σχολιαστὴν τοῦ Θεουκιδῆ. Ἀρόβλαχα, καὶ τὴν κοινῶς, τὸ μεν εἶδον τῆς πηγῶν τῆς Πίνδου Ὀρους. μέρους Ραδοβίσοδ, καὶ Βάλτος, τὸ δὲ πέραν, Ἀγραφα. καὶ ἐπέρχεται εἰς τὴν Θάλασσαν ἐν σμακραῖ τῆς Κατοχῆς. οὗτος ὁ Ποταμὸς ἀρότερον ἐλέγετο Θέας, ἀπὸ τῆς ταχύτητος, Ἀξίος, Θεσίος, ἕξ αἰτίας ταυτῆς. ὁ Θεσίος ὁ Ἰὼς τοῦ Ἀρτίως καὶ τῆς Πεισιδέκῆς διάτινα περὶ ἀσιν οἰκειαντῆν, ἐπῆγεν εἰς τὴν Σικυῶνα, ἢ τοὶ τὴν Δημητριάδα, καὶ ἱκανὸν χρόνον

Βολλίς.
Κλυμα.
Καίσα.
Χειμάρρα.
Ἀμαρτία.
Πόρτο Ραζυζίο.
Ἀβέσμα.
Ἀμαρτία.
Ὀρεσίς.
Κέλυδρος ποτ.
Σαλνίκη.
Ἀλβανόπολις.
Ἀλκή Πέξα.
Ἐορδίον.
Σκαμπῆς.
Βιλάδαγρα.
Στράγγα.
Δαυλία.
Ἐμπέρον.
Δήβομα.
Δαρδάσο.
Βοσκόπολις.
Γυιόρτζα.

Ἠπειρος.
Ὀρεσίς.
Ἀχελῶος.
Ἀσπρος.
Χαλκίς.
Δωλοπία.
Ἀρόβλαχα.
Κατοχῆς.
Θέας.
Ἀξίος.
Θεσίος.